

Сучасна модель управління у сфері культури з урахуванням воєнних ризиків: Верховна Рада прийняла за основу законопроект №14391

19.8.2026 - | Verkhovna Rada Ukrainy

Верховна Рада 19 серпня ухвалила у першому читанні проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення процедур державного управління у галузі культури та культурної спадщини» (реєстр. №14391).

Документ передбачає комплексні зміни до понад 20 законодавчих актів та формує сучасну модель управління у сфері культури з урахуванням воєнних ризиків. Він спрямований на системне посилення захисту культурної спадщини України в умовах воєнного стану та вдосконалення державного управління у сфері культури. Зазначена законодавча ініціатива належить до категорії євроінтеграційних законопроектів

Ключові положення:

Обов'язкова евакуація Музейного фонду під час воєнного стану

встановлюється обов'язковість евакуації Музейного фонду України у разі запровадження воєнного стану;

закріплюється обов'язок органів влади, засновників музеїв та інших суб'єктів сприяти її проведенню;

визначається порядок формування переліків музеїв, у яких зберігається державна частина Музейного фонду України.

Створення правового механізму депозитаріїв музейних предметів

Вперше вводиться окрема стаття про депозитарії музейних предметів. Передбачається:

можливість тимчасового зберігання музейних предметів у спеціально обладнаних сховищах;

проведення дослідження, реставрації та консервації;

створення депозитаріїв органами влади або юридичними особами;

затвердження положення про депозитарій Кабінетом Міністрів України.

Централізований електронний облік Музейного фонду

центральный орган виконавчої влади забезпечує електронний облік Музейного фонду України;

порядок ведення обліку визначатиметься Кабінетом Міністрів України.

Нові правила реставрації

чітко визначаються вимоги до художників-реставраторів (вища спеціалізована освіта та атестація);

передбачено можливість залучення іноземних реставраторів;

положення про атестацію затверджується відповідним уповноваженим органом.

Особливості страхування та вивезення культурних цінностей під час війни

скасовується обмеження строку тимчасового вивезення культурних цінностей під час воєнного стану;

музейні предмети під час транспортування територією України не підлягають страхуванню, якщо їх супроводжують правоохоронні органи.

Культурні цінності, стягнуті за санкціями, не підлягають продажу

культурні цінності, вилучені в межах санкцій, не можуть реалізовуватися;

вони безоплатно передаються закладам культури для постійного зберігання у державній частині музейного, бібліотечного чи архівного фонду.

Посилення регулювання видавничої діяльності

уточнюється визначення розповсюдження видавничої продукції;

запроваджуються вимоги до електронної комерції у сфері книг;

посилюються обмеження щодо продукції, пов'язаної з державою-агресором та Республікою Білорусь;

визначаються підстави припинення діяльності суб'єктів видавничої справи.

Нові механізми припинення релігійних організацій

деталізується порядок ліквідації релігійних організацій;

визначається порядок формування ліквідаційної комісії;

у разі припинення діяльності за порушення законодавства майно передається у державну власність;

відповідні повноваження уточнюються у Кодексі адміністративного судочинства України.

Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики на засіданні 18 лютого 2026 року розглянув законопроект №14391 та ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти його за основу в першому читанні з подальшим доопрацюванням відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Згодом, 4 серпня 2026 року, за результатами консультацій із Комітетом з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, Комітет переглянув своє попереднє рішення. Оновлена рекомендація передбачає прийняття законопроекту за основу з доопрацюванням за частиною першою статті 116 Регламенту Верховної Ради України, за умови вилучення пункту 9 розділу I (щодо змін до Закону України

«Про регулювання містобудівної діяльності»).

Голова Комітету Микита Потураєв наголосив на значущості документа: «Ми довго його напрацьовували і намагалися зібрати дуже багато проблем, які є в культурній галузі, і цей законопроект допоможе їх вирішити».

<https://www.rada.gov.ua/news/razom/274748.html>